

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ և Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՄՏՍ Արմենիա» ՓԲԸ

31 դեկտեմբերի 2021թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	9
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	10
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	12

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
Երևան Պլազա բիզնես կենտրոն
ՀՀ, ք. Երևան 0015
Գրիգոր Լուսավորչի 9
Հ. + 374 10 50 09 64/61

Grant Thornton CJSC
Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich Street,
Yerevan 0015, Republic of Armenia
T + 374 10 50 09 64/61

«ՄՏՍ Արմենիա» ՓԲԸ-ի բաժնետերերին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ՄՏՍ Արմենիա» ՓԲԸ-ի (Ընկերություն) և նրա դուստր ընկերությունների (միասին՝ Խումբ) համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունը, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Խմբի՝ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախմբված ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքների ու համախմբված դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «*Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի*» (ՀԷՄՄԽ կանոնագրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Խմբի՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Խմբի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Խմբի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազմեն օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր

նախագծելու, այլ ոչ թե Խմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է ղեկավարի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Խմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա ղեկավարը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել [Խմբին/Ընկերությանը] դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեկավարի ճշմարիտ ներկայացումը:
- Ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործառնությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք Խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Արմեն Հովհաննիսյան
Տնօրեն

31 մայիսի 2022թ.

Լիլիթ Արաբաջյան, FCCA

Առաջադրանքի պատասխանատու

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ	Ծանոթ.	2021թ.	2020թ.
		դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ակտիվներ</i>			
<i>Ոչ ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	4	27,542,981	30,860,298
Ոչ նյութական ակտիվներ	5	11,955,876	11,687,558
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	6	4,746,720	5,514,241
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	7	3,465,113	3,435,691
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	8	530,214	452,280
		<u>48,240,904</u>	<u>51,950,068</u>
<i>Ընթացիկ ակտիվներ</i>			
Պաշարներ	9	1,378,456	1,368,169
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	8	3,609,302	4,362,207
Չապահովված փոխառություններ	10	18,573,475	19,685,707
Կարճաժամկետ փոխառություններ աշխատակիցներին		256,532	252,649
Բանկային ավանդներ	11	9,661,874	9,968,137
Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում	12	4,311,474	7,319,405
		<u>37,791,113</u>	<u>42,956,274</u>
Ընդամենը ակտիվներ		<u><u>86,032,017</u></u>	<u><u>94,906,342</u></u>

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	Շանթթ.	2021թ.	2020թ.
		դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մեփական կապիտալ և պարտավորություններ			
<i>Կապիտալ և պահուստներ</i>	13		
Բաժնետիրական կապիտալ		550,000	550,000
Պահուստային կապիտալ		82,500	82,500
Կուտակված շահույթ		70,488,725	77,395,385
		<u>71,121,225</u>	<u>78,027,885</u>
<i>Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	14	4,347,627	5,010,131
Պայմանագրային պարտավորություններ	15	64,555	78,115
		<u>4,412,182</u>	<u>5,088,246</u>
<i>Ընթացիկ պարտավորություններ</i>			
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	14	1,527,770	1,389,807
Պայմանագրային պարտավորություններ	15	1,474,271	1,420,521
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	16	5,201,114	7,111,326
Շահութահարկի գծով պարտավորություն		2,295,455	1,868,557
		<u>10,498,610</u>	<u>11,790,211</u>
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		<u>86,032,017</u>	<u>94,906,342</u>

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2022թ. մայիսի 31-ին:

Ռալֆ Յիրիկյան
Գործադիր տնօրեն

Գայանե Քանանյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 52-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ		2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
	Ծանոթ.		
<i>Հասույթ պայմանագրերից</i>			
Շարժական կապի ծառայություններ	17	46,830,285	44,596,088
Ֆիքսված կապի ծառայություններ		1,171,419	1,187,843
Ապրանքների վաճառքից հասույթ		733,321	2,554,719
Այլ հասույթ		203,225	166,393
<i>Այլ եկամուտ</i>			
Այլ գործառնական եկամուտ		265,192	326,302
		<u>49,203,442</u>	<u>48,831,345</u>
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		(15,782,777)	(13,599,085)
Փոխկապակցման և ռոումինգի ծախսեր	18	(3,658,228)	(3,783,784)
Աշխատավարձ և հատուցումներ աշխատակիցներին		(9,035,729)	(8,905,175)
Ցանցի շահագործման այլ ծախսեր	19	(6,061,081)	(5,803,616)
Վաճառված ապրանքների ինքնարժեք		(687,253)	(2,385,244)
Այլ գործառնական ծախսեր	20	(5,060,570)	(4,099,276)
		<u>(40,285,638)</u>	<u>(38,576,180)</u>
Գործառնական գործունեությունից շահույթ		<u>8,917,804</u>	<u>10,255,165</u>
Ֆինանսական եկամուտ	21	1,040,662	1,334,302
Ֆինանսական ծախս		(844,599)	(865,320)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/(վնաս), գուտ	22	(2,691,081)	2,070,275
Շահույթ մինչև հարկերը		<u>6,422,786</u>	<u>12,794,422</u>
Շահութահարկի գծով ծախս	23	(3,329,446)	(2,239,482)
Տարվա շահույթ		<u>3,093,340</u>	<u>10,554,940</u>
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		<u>3,093,340</u>	<u>10,554,940</u>

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 52-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Պահուս- տային կապիտալ	Կուտակված շահույթ	Ընդամենը
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	550,000	82,500	77,340,445	77,972,945
Տարվա շահույթ	-	-	10,554,940	10,554,940
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	10,554,940	10,554,940
Շահաբաժիններ	-	-	(10,500,000)	(10,500,000)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	(10,500,000)	(10,500,000)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	550,000	82,500	77,395,385	78,027,885
Տարվա շահույթ	-	-	3,093,340	3,093,340
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	3,093,340	3,093,340
Շահաբաժիններ	-	-	(10,000,000)	(10,000,000)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	(10,000,000)	(10,000,000)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	550,000	82,500	70,488,725	71,121,225

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 52-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա շահույթ	3,093,340	10,554,940
<i>Ճշգրտումներ</i> ¹		
Մաշվածություն, ամորտիզացիա և արժեզրկում	15,830,591	13,587,826
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից վնաս	1,030,607	41,911
Շահութահարկի գծով ծախս	3,329,446	2,239,482
Ֆինանսական եկամուտ	(1,040,662)	(1,334,302)
Ֆինանսական ծախս	844,599	865,320
Տրամադրված փոխառությունների արժեզրկում	20,197	192,517
Փոխարժեքային տարբերությունից (օգուտ)/վնաս, գուտ	2,691,081	(2,070,275)
<i>Գործառնական շահույթ նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները</i>	<u>25,799,199</u>	<u>24,077,419</u>
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի փոփոխություն	479,091	914,782
Պաշարների փոփոխություն	(10,287)	835,964
Աշխատակիցներին տրամադրված փոխառությունների փոփոխություն	(3,883)	53,451
Պայմանագրային պարտավորությունների փոփոխություն	40,190	46,167
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի փոփոխություն	(1,200,651)	(219,532)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ</i>	<u>25,103,659</u>	<u>25,708,251</u>
Վճարված շահութահարկ	(2,931,970)	(963,963)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված գուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>22,171,689</u>	<u>24,744,288</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(12,749,368)	(12,787,267)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր	58,290	23,733
Տրամադրված փոխառությունների մարում	185,206	-
Ստացված տոկոսային եկամուտ	328,030	666,547
Ավանդների ներդրում	(12,395,065)	(9,730,355)
Ավանդների մարում	12,259,223	12,984,624
<i>Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված գուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>(12,313,684)</u>	<u>(8,842,718)</u>
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(2,327,082)	(2,331,844)
Շահաբաժինների վճարում	(10,000,000)	(10,500,000)
<i>Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված գուտ դրամական միջոցներ</i>	<u>(12,327,082)</u>	<u>(12,831,844)</u>
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների գուտ աճ/(նվազում)	(2,469,077)	3,069,726
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	(538,854)	197,552
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբում	7,319,405	4,052,127
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջում	<u>4,311,474</u>	<u>7,319,405</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 12-ից մինչև 52-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«ՄՏՍ Արմենիա» («Ընկերություն», դուստր ընկերության հետ միասին՝ «Խումբ») փակ բաժնետիրական ընկերությունը ստեղծվել է 2004թ. նոյեմբերին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության տրանսպորտի և կապի նախարարության (ներկայումս Բարձր տեխնոլոգիաների նախարարություն) կողմից 2004թ. նոյեմբերի 4-ին տրված «Հեռահաղորդակցության ծառայությունների մատուցում» թիվ 765 լիցենզիայի հիման վրա, որի գործողության ժամկետը մինչև 2034թ. է:

Ընկերությունը վերահսկվում է «Արամայո Ինվեսթմենթս Լիմիթեդ»-ի կողմից, որին պատկանում է Խմբի բաժնետոմսերի 100%-ը: Խմբի գլխավոր մայր ընկերությունն է «Սիստեմա» բաժնետիրական ֆինանսական կորպորացիան («Սիստեմա» ԲՖԿ), որը ստեղծվել է Ռուսաստանում և գտնվում է ք. Մոսկվա 125 009, փ. Մոխովայա 13 հասցեում: «Սիստեմա» ԲՖԿ-ի հիմնական բաժնետերը Վլադիմիր Եվտուշենկովն է: «Սիստեմա» ԲՖԿ-ի բաժնետոմսերը շրջանառվում են Լոնդոնի ֆոնդային բորսայում SSA ծածկագրի ներքո՝ Համաշխարհային դեպոզիտար ստացականների տեսքով («ՀԴՍ») և Մոսկվայի ֆոնդային բորսայում AFKS ծածկագրի ներքո:

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները համախմբվում են «Մոբայլ ՏելեՍիսթեմս» ՀԲԸ-ի («ՄՏՍ» ՀԲԸ) կողմից, որը գրանցված է Նյու Յորքի ֆոնդային բորսայում «MBT» ծածկագրի ներքո: 2003թ.-ից «ՄՏՍ» ՀԲԸ-ի սովորական բաժնետոմսերը ցուցակված են Մոսկվայի ֆոնդային բորսայում՝ «MTSS» ծածկագրի ներքո:

Խումբը հիմնականում ներգրավված է հեռահաղորդակցման ծառայությունների մատուցման բնագավառում՝ ներառյալ անլար և ֆիքսված կապի միջոցով ձայնային և տվյալների փոխանցման, ինտերնետի տրամադրման, ավելացված արժեքի տարատեսակ ծառայությունների մատուցման մեջ, ինչպես նաև իրականացնում է բջջային հեռախոսների և արքեսուարների վաճառք: Ընկերությունն ունի ծառայությունների մատուցման կենտրոնների լայն ցանց, ներառյալ ծառայությունների մատուցման 72 կենտրոն Երևանում և մարզերում: 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակտիվ բաժանորդների քանակը 2,231,838 է (2020թ. դեկտեմբերի 31 դրությամբ՝ 2,146,888):

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են «ՄոբիԴրամ» փակ բաժնետիրական ընկերության («Դուստր ընկերություն») ֆինանսական հաշվետվությունները: Դուստր ընկերությունում Խմբի մասնաբաժինը 100% է: Դուստր ընկերությունը ստեղծվել է 2011 թ. օգոստոսին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: Դուստր ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի կողմից տրված «Դրամական (փողային) փոխանցումների իրականացման» թիվ 15 լիցենզիայի հիման վրա: Դուստր ընկերության հիմնական գործունեությունն է վճարային և վճարահաշվարկային ծառայությունների տրամադրումը:

Խմբի գրանցված գրասենյակը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Արգիշտի փ. 4/1 հասցեում:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի աշխատակիցների թվաքանակը կազմել է 1,090 (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,194 աշխատակից):

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից: Հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմնվելով այն գնահատման վրա, որ Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է անընդհատության սկզբունքից ելնելով:

2.2 Չափման հիմքեր

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են հաշվեգրման սկզբունքով և սկզբնական արժեքի մեթոդով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքով և որոշ պաշարների, որոնք հաշվառվում են գուտ իրացման արժեքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Խմբի գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով (եթե այլ բան նշված չէ), քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Խմբի ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Խմբի ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 25-ում:

2.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Խումբն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2021թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Նշված փոփոխությունների բնույթը և ազդեցությունը բացահայտված են ստորև:

Նոր և վերանայված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառելի են 2021թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2021թ., որևէ ազդեցություն չեն ունեցել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ստանդարտ	Ստանդարտի կամ մեկնաբանության անունը
<i>Տարբեր</i>	<i>Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում (փուլ 2) (ՖՀՄՄ 9, ՀՀՄՄ 39, ՖՀՄՄ 16, ՖՀՄՄ 4, ՖՀՄՄ 7 փոփոխություններ)</i>

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Խմբի կողմից

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Խմբի կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև.

Ստանդարտ	Ստանդարտի կամ մեկնաբանության անունը	Տվյալ ամսաթվին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար կիրառելի
<i>ՖՀՄՄ 16</i>	<i>COVID-19-ի հետ կապված վարձակալության արտոնություններ 2021թ. հունիսի 30-ից հետո</i>	<i>1 ապրիլի 2021թ.</i>
<i>ՖՀՄՄ 3</i>	<i>Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին (ՖՀՄՄ 3 փոփոխություններ)</i>	<i>1 հունվարի 2022թ.</i>
<i>ՀՀՄՄ 16</i>	<i>Մուտքեր նախքան նախատեսված օգտագործումը (ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)</i>	<i>1 հունվարի 2022թ.</i>
<i>ՀՀՄՄ 37</i>	<i>Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսումներ (ՀՀՄՄ 37 փոփոխություններ)</i>	<i>1 հունվարի 2022թ.</i>
<i>ՖՀՄՄ 1, ՖՀՄՄ 9, ՀՀՄՄ 41, ՖՀՄՄ 16</i>	<i>2018-2020թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ (ՖՀՄՄ 1, ՖՀՄՄ 9, ՀՀՄՄ 41, ՖՀՄՄ 16 փոփոխություններ)</i>	<i>1 հունվարի 2022թ.</i>
<i>ՖՀՄՄ 17</i>	<i>Ապահովագրության պայմանագրեր</i>	<i>1 հունվարի 2023թ.</i>

ՖՀՄՄ 4	ՖՀՄՄ 9-ի կիրառումից ժամանակավոր ազատման երկարացում (ՖՀՄՄ 4 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2023թ.
ՖՀՄՄ 17	ՖՀՄՄ 17-ի և ՖՀՄՄ 9-ի սկզբնական կիրառում – համադրելի տեղեկատվություն (ՖՀՄՄ 17 փոփոխություն)	1 հունվարի 2023թ.
ՀՀՄՄ 1	Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություն)	1 հունվարի 2023թ.
ՀՀՄՄ 12	Մեկ գործարքից առաջացող ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՄ 12 փոփոխություններ)	1 հունվարի 2023թ.

2.6 Դուստր ընկերություններ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված են հետևյալ դուստր ընկերությունները.

Դուստր ընկերություն	Մասնա-բաժին %	Գրանցման երկիր	Գրանցման ամսաթիվ
«ՄոբիԴերամ» ՓԲԸ	100%	Հայաստանի Հանրապետություն	2 օգոստոսի 2011թ.

Ներդրումը դուստր ընկերությունում չի ներառում գուդվիլ, քանի որ Ընկերությունը ձեռք է բերել դրա բաժնեմասը դուստր ընկերության հիմնադրման միջոցով:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Համախմբման հիմքերը

Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունները համախմբում են Ընկերության և իր դուստր ընկերության՝ 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական հաշվետվությունները: Բոլոր դուստր ընկերությունների հաշվետու ամսաթիվը դեկտեմբերի 31-ն է:

Համախմբման ժամանակ Խմբի ընկերությունների միջև բոլոր գործարքները և մնացորդները բացառվում են, ներառյալ Խմբի ընկերությունների միջև գործարքների արդյունքում չվաստակած օգուտները և չկրած վնասները: Երբ ակտիվի ներխմային վաճառքից առաջացող չկրած վնասը համախմբման ժամանակ հակադարձվում է, հիմքում ընկած ակտիվը նաև ենթարկվում է արժեզրկվածության գծով ստուգման՝ Խմբի տեսանկյունից: Դուստր ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում հայտարարված գումարներն անհրաժեշտության դեպքում ճշգրտվել են, որպեսզի ապահովվի Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխանությունը:

3.2 Արտարժույթ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Խմբի համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ

ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի կողմից հրապարակված փոխարժեքը. 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 480.14 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 542.61 ՀՀ դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1 ԱՄՆ դոլարը կազմում էր 522.59 ՀՀ դրամ, 1 եվրոն՝ 641.11 ՀՀ դրամ): Ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում և չափվում են պատմական արժեքով (հաշվարկվում են՝ օգտագործելով գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքը), բացառությամբ իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների, որոնք վերահաշվարկվում են իրական արժեքի չափման օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով:

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում:

3.3 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման, և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումները: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք պահվում են վարձակալության տալու կամ վարչական, կամ դեռևս անորոշ նպատակով, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները, տեղանքի նախապատրաստման, տեղակայման ծախսումները, մասնագիտական վճարները, իսկ որակավորվող ակտիվի դեպքում՝ նաև կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումները՝ համաձայն Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցչի փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

- Շենքեր և շինություններ - 20 տարի
- Հեռահաղորդակցության սարքավորումներ - 5-7 տարի

Հեռահաղորդակցության շինություններ	- 5-17 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	- 4-5 տարի
Համակարգչային տեխնիկա	- 3-7 տարի
Արտադրական և տնտեսական գույք	- 2-5 տարի:

3.4 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Խմբի կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Հեռահաղորդակցության սարքավորումների մաս կազմող ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվների ինքնարժեքը գումարվում է համապատասխան հեռահաղորդակցության սարքավորումների արժեքին և ամորտիզացվում է համապատասխան սարքավորումների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում կամ ավելացվում է այլ ակտիվի սկզբնական արժեքին՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որը կազմում է՝

- իրավաբանորեն ամրագրված ժամանակաշրջան, իսկ դրա բացակայության դեպքում օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետ, որը, սակայն չի գերազանցում 5 տարին հեռահաղորդակցության ծրագրերի, լիցենզիաների և ապրանքանիշերի համար, և
- իրավաբանորեն ամրագրված ժամանակաշրջան, իսկ դրա բացակայության դեպքում օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետ, որը, սակայն չի գերազանցում 10 տարին այլ ակտիվների համար:

3.5 Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Խմբի վարձակալության պայմանագրերը մեծամասամբ վերաբերում են բջջային տեղակայանքներին (մասնավորապես հող, բջջային աշտարակներում տարածք կամ կտուրներ), ցանցային ենթակառուցվածքներին, ծառայությունների մատուցման կենտրոններին, ինչպես նաև վարչական կամ տեխնիկական նպատակներով օգտագործված շենքերի վարձակալությանը:

Խումբը ճանաչում է վարձակալության բոլոր պայմանագրերի (ներառյալ ոչ նյութական ակտիվների ենթավարձակալությունն ու վարձակալությունը) հետ կապված օգտագործման իրավունքով ակտիվը և համապատասխան վարձակալական պարտավորությունը, որոնք փոխանցում են նշված ակտիվի օգտագործումը վերահսկելու իրավունքն ինչ-որ ժամանակահատվածով՝ հատուցման դիմաց, բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունները (12 ամիս կամ պակաս ժամկետով): Այդ վարձակալությունների համար Խումբը վարձակալության ժամկետի ընթացքում վարձակալական վճարները ճանաչում է որպես գործառնական ծախսեր: Վարձակալության բացահայտման ժամանակ Խումբն օգտագործում է ՖՀՄՍ 16-ի գործնական նպատակահարմարությունը, որը թույլ է տալիս վարձակալին չառանձնացնել պայմանագրի ոչ վարձակալական բաղադրիչները և փոխարենը հաշվառել վարձակալական և առնչվող ոչ վարձակալական բաղադրիչները որպես մեկ գործարք:

Օգտագործման իրավունքով ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնական արժեքով, որը վարձակալական պարտավորության սկզբնական գումարն է հանած մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ արված ցանկացած վարձակալական վճարները,

գումարած արված ուղղակի ծախսերը և սկզբնական ակտիվի ապամոնտաժման, հեռացման կամ վերականգնման գնահատված ծախսերը, հանած ստացված վարձակալության իրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքով ակտիվները հետագայում ամորտիզացվում են հետևյալ կերպ.

- եթե պայմանագիրը նախատեսում է հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքի փոխանցում վարձակալին, կամ եթե ակնկալվում է, որ գնման օպցիոնը կիրականացվի, օգտագործման իրավունքով ակտիվը մաշվում է վարձակալի կողմից մինչև հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ավարտը,
- եթե պայմանագիրը չի նախատեսում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքի փոխանցում վարձակալին, այն մաշվում է գծային սկզբունքով վարձակալության ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Վարձակալության ժամկետը համապատասխանում է յուրաքանչյուր պայմանագրի չեղյալ չհայտարարվող ժամկետին, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբը ողջամտորեն վստահ է, որ կիրառելու է երկարաձգման կամ դադարեցման հնարավորությունը: Վարձակալության ժամկետը գնահատելու ժամանակ Խումբը հաշվի է առնում այն բոլոր փաստերն ու հանգամանքները, որոնք Խմբի համար վարձակալությունը երկարաձգման հնարավորությունը կիրառելու համար տնտեսական խթան են հանդիսանում, ինչպիսիք են վարձակալված վայրում գտնվող ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը, վայրերի փոխարինման վիճակագրությունը, տեխնոլոգիական փոփոխության հերթականությունը, ծառայությունների մատուցման կենտրոնների շահութաբերությունը, ինչպես նաև վարձակալության պայմանագրերը լուծելու և կնքելու ծախսերը:

3.6 Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվներն արժեզրկման համար վերանայվում են, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի գուտ գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս շահույթում կամ վնասում:

Երբ հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև նրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ:

3.7 Պաշարներ

Պաշարներն այն ակտիվներն են, որոնք պահվում են սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի համար, կամ հումքի, կամ նյութի ձևով՝ արտադրանքի թողարկման կամ ծառայությունների մատուցման ընթացքում օգտագործելու համար: Պահեստամասերը, վթարային սարքավորումները և օժանդակ սարքավորումները նույնպես ճանաչվում են որպես պաշար, եթե դրանք չեն համապատասխանում հիմնական միջոցների սահմանմանը:

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով միջին կշռված մեթոդը, և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.8 Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում և ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Խուճրը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներն ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ռիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և սկզբնական չափումը

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնք չեն պարունակում էական ֆինանսական բաղադրիչ և չափվում են գործարքի գնով՝ ՖՀՄՄ 15-ի պահանջներին համապատասխան:

Ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող,
- իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- իրական արժեքով չափվող՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով:

Դասակարգումը բնորոշվում է հետևյալ երկու պարագայով.

- Խմբի՝ ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը,
- ֆինանսական ակտիվի՝ պայմանագրային դրամական հոսքերի հատկանիշները:

Ֆինանսական ակտիվներին առնչվող ամբողջ եկամուտը և ծախսերը, որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, արտացոլված են ֆինանսական ծախսերում, ֆինանսական եկամուտում կամ այլ ֆինանսական արդյունքներում, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման, որը արտացոլված է այլ ծախսերում: Խմբի ֆինանսական ակտիվներն ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 26.2-ում:

Ֆինանսական ակտիվների հետագա չափումը

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, եթե ակտիվները բավարարում են հետևյալ պայմաններին (և չեն դասակարգված որպես իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով)։

- դրանք պահվում են այն բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ֆինանսական ակտիվները և հավաքագրել դրանց հետ կապված պայմանագրային դրամական հոսքերը,
- ֆինանսական ակտիվների պայմանագրային պայմաններն առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ։

Սկզբնական ճանաչումից հետո այս ակտիվները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը։ Այն դեպքերում, երբ գեղչման ազդեցությունը աննշան է, գեղչում չի կատարվում։ Ֆինանսական գործիքների այս կատեգորիայում են դասակարգվում Խմբի դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, բանկային ավանդները, առևտրային դեբիտորական պարտքերը և այլ դեբիտորական պարտքերի մեծամասնությունը և տրամադրված փոխառությունները։

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչելու համար ՖՀՄՍ 9-ում արժեզրկմանը ներկայացված պահանջներում օգտագործվում է ապագային առնչվող տեղեկատվություն՝ «Ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելը»։ ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների շրջանակներում ընդգրկվող գործիքները ներառում են վարկերը և փոխառային տիպի այլ ֆինանսական ակտիվները, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով, առևտրային դեբիտորական պարտքերը, պայմանագրային ակտիվները, որոնք ճանաչվել և չափվել են ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն։

Պարտքային կորուստների ճանաչումը այլևս կախված չէ Խմբի՝ պարտքային կորուստը բնորոշող իրադարձության սկզբնական բացահայտումից։ Փոխարենը, պարտքային ռիսկը գնահատելիս և ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս Խումբը դիտարկում է տեղեկատվության ավելի ընդլայնված զանգված՝ ներառյալ անցյալ իրադարձությունները, ընթացիկ պայմանները, խելամիտ և հիմնավորված կանխատեսումները, որոնք ազդեցություն ունեն գործիքի ապագա դրամական հոսքերի ակնկալվող հավաքագրելիության վրա։

Առաջընթաց գնահատման մոտեցումը կիրառելիս առանձնացվում են հետևյալները.

- ֆինանսական գործիքներ, որոնց պարտքային որակները սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չեն վատթարացել կամ ունեն ցածր պարտքային ռիսկ («Փուլ 1») և
- ֆինանսական գործիքներ, որոնց պարտքային որակները սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն վատթարացել են և որոնց պարտքային ռիսկը ցածր չէ («Փուլ 2»)։

«Փուլ 3»-ը ընդգրկում է այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց մասով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ ապացույցներ։

Առաջին դասի ակտիվների համար ճանաչվում են «12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները», մինչդեռ «գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները» ճանաչվում են երկրորդ դասի ակտիվների համար։ Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափումը որոշվում է ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ժամկետի պարտքային կորուստների հավանականության միջին կշռված գնահատումով։

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր և պայմանագրային ակտիվներ

Խումբը հաշվառում է առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը և պայմանագրային ակտիվները օգտվելով պարզեցված մոտեցումից և կորստի գծով պահուստը ձևակերպում է որպես գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներ: Դրանք իրենցից ներկայացնում են պայմանագրային դրամական հոսքերի ակնկալվող դադարեցումները՝ հաշվի առնելով ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամկետի ամբողջ ընթացքում ցանկացած պահի չմարվելու հնարավորությունը: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկելիս Խումբն օգտագործում է պահուստի մատրիցան՝ ելնելով պատմական փորձից, արտաքին ցուցանիշներից և ապագային առնչվող տեղեկատվությունից:

Խումբը գնահատում է առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումը հավաքական հիմունքով, քանի որ դրանք ունեն պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնորոշումներ, դրանք խմբավորվել են՝ ելնելով ժամկետանց օրերից: ՏՀՄՍ 9-ի՝ արժեզրկմանը ներկայացվող պահանջների կիրառման մանրամասն վերլուծությունն արտացոլված է ծանոթագրություն 27 (բ)-ում:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և չափումը

Խմբի ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը և ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունները: Խմբի ֆինանսական պարտավորություններն ըստ կատեգորիաների, ներկայացված են ծանոթագրություն 26.2-ում:

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Վարձակալության գծով պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են վարձակալական վճարների ներկա արժեքով, որոնք դեռ չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին, գեղչվում են՝ օգտագործելով վարձակալության պայմանագրին ներհատուկ տոկոսադրույքով կամ, եթե այդ տոկոսադրույքը հնարավոր չէ հետադարձաբար որոշել, Խմբի հավելյալ վարկավորման լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով: Վարձակալական վճարները ներառում են ֆիքսված վճարները, փոփոխուն վճարները, որոնք կախված են ինդեքսներից և փոխարժեքներից, մնացորդային արժեքի սահմանված երաշխավորություններով վճարվելիք գումարները, գնման հնարավորությամբ նախատեսված գինը, որը Խումբը ողջամտորեն վստահ է, որ կիրառելու է, ինչպես նաև վաղաժամ դադարեցման տուգանքները, եթե Խումբը ողջամտորեն վստահ չէ, որ վաղաժամ չի դադարեցնի: Արտաքին գործոններից կախված փոփոխուն վճարները ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ:

Սկզբնական ճանաչումից հետո վարձակալության գծով պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը հետևյալ կերպ.

- վարձակալության գծով պարտավորությունների տոկոսներն արտացոլելու համար ավելացնելով հաշվեկշռային արժեքը,
- կատարված վարձակալական վճարներն արտացոլելու համար նվազեցնելով հաշվեկշռային արժեքը,
- վերագնահատումները և վարձակալության ձևափոխումները կամ ըստ էության վերանայված ֆիքսված վարձակալական վճարներն արտացոլելու համար վերաչափելով հաշվեկշռային արժեքը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունները վերաչափվում են այն ժամանակ, երբ ապագա վճարներում փոփոխություն է առաջանում, որն ինդեքսներում և փոխարժեքներում փոփոխության հետևանք է, եթե մնացորդային արժեքի սահմանված երաշխավորություններով վճարվելիք գումարների՝ Խմբի գնահատականում փոփոխություն

կա, կամ եթե Խումբը փոխել է գնահատականը՝ կապված այն բանի հետ, թե արդյոք կկիրառի, կերկարաձգի, թե կդադարեցնի գնման հնարավորությունը: Օգտագործման իրավունքով ակտիվների հաշվեկշռային արժեքում կատարվում է համապատասխան ճշգրտում կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքով հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվել է գրոյի:

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.9 Մեփական կապիտալ

Խմբի կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով: Բաժնետիրական կապիտալն իրենից ներկայացնում է թողարկված բաժնետոմսերի նոմինալ արժեքը:

Կուտակված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

3.10 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Խումբն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի գեղջման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

3.11 Շահութահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով՝ հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ո՛չ հաշվապահական շահույթի, ո՛չ էլ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս

հավանական չէ, որ Խումբը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Խումբը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ կա իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք՝ հաշվանցելու ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց, և երբ դրանք վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից, և Խումբը մտադիր է գուտ հիմունքով մարել ընթացիկ հարկային պարտավորություններն ու ակտիվները:

3.12 Հատուցումներ աշխատակիցներին

Կարճաժամկետ հատուցումներն աշխատակիցներին այն հատուցումներն են, որոնք ենթակա են մարման ամբողջությամբ տարեկան այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո տասներկու ամսվա ընթացքում, որում աշխատակիցները մատուցել են համապատասխան ծառայությունները: Դրանք ներառում են՝

- (ա) աշխատավարձերը և պարգևավճարները,
- (բ) վճարովի տարեկան արձակուրդները և անաշխատունակության հետ կապված վճարովի արձակուրդները:

Երբ աշխատակիցները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում Խմբին մատուցում են ծառայություններ, Խումբն աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների չգեղջված գումարը, որն ակնկալվում է վճարել այդ ծառայությունների դիմաց, ճանաչում է՝

- (ա) որպես պարտավորություն (հաշվեգրված ծախս)՝ արդեն վճարված ցանկացած գումար հանելուց հետո: Եթե արդեն վճարված գումարը գերազանցում է հատուցումների չգեղջված գումարը, Խումբը պետք է ճանաչի այդ տարբերությունը որպես ակտիվ (կանխավճարված ծախս)՝ այն չափով, որով կանխավճարը կհանգեցնի ապագա վճարումների կրճատման կամ դրամական միջոցների վերադարձի,
- (բ) որպես ծախս, եթե գումարը չի ներառվել այլ ակտիվի արժեքի մեջ:

Վճարովի բացակայություններ

Վճարովի բացակայությունների ձևով աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են հետևյալ կերպ.

- (ա) կուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ աշխատակիցները ծառայություն են մատուցում, որն ավելացնում է իրենց իրավունքներն ապագա վճարովի բացակայությունների նկատմամբ,
- (բ) չկուտակվող վճարովի բացակայությունների դեպքում՝ այն ժամանակ, երբ բացակայությունը տեղի է ունենում:

Պարզևավճարներ

Պարզևավճարների գծով ակնկալվող ծախսումները ճանաչվում են միայն այն ժամանակ, երբ Խումբն ունի այդպիսի վճարումներ կատարելու ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և պարտականությունը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ներկա պարտականություն գոյություն ունի այն և միայն այն դեպքում, երբ Խումբը վճարում չկատարելու ոչ մի իրատեսական այլընտրանք չունի:

3.13 Հասույթ

Հասույթը ձևավորվում է հիմնականում շարժական և ֆիքսված կապի ծառայությունների մատուցումից (մուտքի վճարներ, ձայնա և տեսազանգեր, կարճ հաղորդագրություններ, հեռահաղորդակցման վճարներ, ֆիքսված և շարժական լայնաշերտ կապի վճարներ), ինչպես նաև սարքերի ու արքեսուարների վաճառքից:

Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով Խմբի կողմից տրամադրված ցանկացած առևտրական զեղչերը և իջեցումների գումարները:

Որոշելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է ճանաչել հասույթ, թե ոչ, Խումբն առաջնորդվում է 5-քայլի գործընթացով.

- 1 Բացահայտել հաճախորդի հետ պայմանագիրը
- 2 Բացահայտել կատարման պարտականությունները
- 3 Որոշել գործարքի գինը
- 4 Բաշխել գործարքի գինը կատարման պարտականությունների միջև
- 5 Ճանաչել հասույթը, երբ կատարման պարտականությունները բավարարված են:

Հասույթը ճանաչվում է կամ ժամանակի մեջ որևէ պահին կամ ժամանակի ընթացքում, երբ Խումբը բավարարում է կատարման իր պարտականությունը՝ հաճախորդին փոխանցելով խոստացված ապրանքը կամ ծառայությունը: Խումբը հասույթը ճանաչում է ժամանակի ընթացքում, բացառությամբ ապրանքների վաճառքից ստացված հասույթը, որը ճանաչվում է ժամանակի մեջ որևէ պահի:

Ապրանքներն ու ծառայությունները կարող են վաճառվել ինչպես առանձին, այնպես էլ փաթեթներով: Խումբը ապրանքներն ու ծառայությունները առանձին է հաշվառում, եթե դրանք պարզորոշ են, այսինքն ապրանքները կամ ծառայությունը, ինչպես նաև հաճախորդների օգուտները առանձին որոշելի են փաթեթի մեջ ներառված այլ ապրանքներից, և հաճախորդը կարող է օգուտ ստանալ դրանից: Բոլոր դեպքերում պայմանագրի գործարքի ամբողջ արժեքը բաշխվում է կատարման տարբեր պարտականությունների միջև՝ հիմնվելով դրանց համամասնական առանձին վաճառքի գների վրա:

Խումբը ճանաչում է դեռևս չբավարարված կատարման պարտականությունների համար ստացված հատուցման դիմաց հաճախորդներից ստացված կանխավճարները և արտացոլում է այդ գումարները համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես պայմանագրային պարտավորություններ: Նման ձևով, եթե Խումբը բավարարում է կատարման պարտականությունը մինչև հատուցման ստանալը, Խումբը համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է կամ պայմանագրային ակտիվ, կամ դեբիտորական պարտք՝ կախված նրանից, թե արդյոք

հատուցման ժամկետը լրանալուց առաջ անհրաժեշտ է միայն որոշակի ժամանակ, թե այլ լրացուցիչ պայման:

Շարժական կապի ծառայություններ

Հասույթը չափվում է օգտագործված կապի ռոպեների կամ մատուցված ծառայությունների ծավալների հիման վրա և ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանում, երբ համապատասխան կապն ապահովվում է:

Բաժանորդագրական վճար

Բաժանորդագրական վճարը հիմնականում ներառում է շարժական ցանցի օգտագործման ամսական ֆիքսված վճարները, որոնք ճանաչվում են ծառայության մատուցման պահին: Միանգամյա չփոխհատուցվող ակտիվացման վճարները ճանաչվում են շարժական գծերի ակտիվացման ժամանակ այն ժամանակաշրջանում, որում ճանաչվում են դրանց հետ կապված ծախսերը:

Ավելացված արժեքի ծառայություններ

Սույն ծառայությունները ներառում են ՄՄՄ, Վիդեո քոլ, Ռինգ բեք տոն և այլն: Ավելացված արժեքի ծառայություններից հասույթը ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանում, երբ ծառայությունը մատուցվում է:

Ռոումինգի ծառայություններից հասույթ

Ռոումինգի ծառայություններից հասույթը ճանաչվում է այն ժամանակահատվածում, երբ ծառայությունները մատուցվում են և ներառում է՝

- սեփական բաժանորդների կողմից օգտագործված կապի ռոպեներն ու մատուցված և ստացված ծառայությունների ծավալները արտասահմանյան ցանցերում (եյթային ռոումինգ), և
- արտասահմանից այցելության եկած բաժանորդների կողմից օգտագործված ռոպեները և ծառայությունների ծավալները՝ երկրում զանգեր կատարելու և ստանալու ժամանակ (մուտքային ռոումինգ):

Միջազգային և տեղական բջջային օպերատորների հետ կնքված ռոումինգի պայմանագրերով՝ Խումբը տրամադրում է հետընթաց գեղչեր: Այս գեղչերի առնչությամբ տարբեր փոխհատուցումները գնահատելու համար՝ Խումբն օգտագործում է ամսական կտրվածքով սկզբնական տվյալների հոսքը, որպեսզի արտացոլի նոր հասանելի տեղեկությունը: Դրա արդյունքում առաջացող ակնկալվող ապագա գեղչերի գծով պարտավորությունը ճանաչվում է որպես հասույթի նվազեցում:

Փոխկապակցման ծառայություններից հասույթ

Տեղական և միջազգային հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատակարարողների հետ ցանցային փոխկապակցման ծառայություններից հասույթը ճանաչվում է յուրաքանչյուր ամիս փաստացի մատուցված ծառայության հիման վրա:

Ապրանքների վաճառքից հասույթ

Ապրանքների վաճառքից հասույթը (հիմնականում բջջային հեռախոսներ և այլ սարքեր) ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ էական ռիսկերն ու սեփականության իրավունքի հետ կապված օգուտները փոխանցվել են հաճախորդին:

Այլ եկամուտ

Տոկոսային եկամուտ

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համամասնության հիմունքով՝ մնացորդային արժեքի նկատմամբ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը, որը գեղջում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների ներհոսքերը ֆինանսական ակտիվի ակնկալվող ժամկետում՝ մինչև ակտիվի զուտ հաշվեկշռային արժեքը:

Վարձակալական եկամուտ

Վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Պայմանագրի ձեռքբերման և իրականացման ծախսեր

Խումբը կապիտալացնում է որոշակի լրացուցիչ ծախսերը, որոնք կատարվել են հաճախորդի հետ պայմանագրի ձեռքբերման և իրականացման ժամանակ այն դեպքում, եթե դեկավարությունը սպասում է, որ այս ծախսերը փոխհատուցելի են:

Պայմանագրի ձեռքբերման ծախսերը ներառում են երրորդ կողմ հանդիսացող մատակարարին վճարված միջնորդավճարներ, ինչպես նաև դրանց հետ կապված՝ Խմբի կոմերցիոն աշխատողների պարզևավճարները, որոնք տրվել են հաճախորդի հետ պայմանագիր ձեռք բերելու համար: Այս ծախսերն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով՝ բաժանորդագրությունների միջին օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Պայմանագրի իրականացման ծախսերը հիմնականում առնչվում են բաժանորդներին փոխանցված սարքավորումներին, որոնք պահանջվում են ծառայություններ մատուցելու համար: Այս ծախսերը ամորտիզացվում են գծային հիմունքով՝ հետևյալ երկու ժամկետների նվազագույնով, սարքավորումների օգտակար ծառայության ժամկետի և բաժանորդագրությունների միջին ժամկետի:

Խումբն օգտագործում է ՖՀՄՄ 15-ի գործնական նպատակահարմարությունը, որը թույլ է տալիս ծախսագրել կատարված պայմանագրային ծախսերը, երբ ակնկալվող պայմանագրի ժամկետը մեկ տարի կամ պակաս է:

4 Հիմնական միջոցներ

Հազար դրամ

	Հող, շենքեր և շինություն- ներ	Հեռահաղոր- դակցության սարքավորում ներ	Հեռահաղորդակց ության շինություններ և կապակցված սարքավորում- ներ	Տրանսպորտ- ային միջոցներ, և արտադրատնտե սական գույք	Համակարգ- չային տեխնիկա	Վարձակալ- ված հիմնական միջոցների վրա կապիտա- լացված ծախսումներ	Ընդամենը
<i>Մկրթնական արժեք</i>							
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,578,123	118,770,413	19,869,039	3,898,995	15,205,355	1,329,396	161,651,321
Ավելացում	13,066	3,855,837	387,163	268,352	1,993,997	30,306	6,548,721
Օտարում	(947)	(8,827,959)	(38,924)	(50,709)	(124,792)	(43,085)	(9,086,416)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,590,242	113,798,291	20,217,278	4,116,638	17,074,560	1,316,617	159,113,626
Ավելացում	13,217	4,374,773	672,473	205,046	1,342,897	33,340	6,641,746
Օտարում	-	(1,824,069)	(235,436)	(158,520)	(223,484)	-	(2,441,509)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,603,459	116,348,995	20,654,315	4,163,164	18,193,973	1,349,957	163,313,863
<i>Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում</i>							
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,533,333	101,360,657	9,967,986	3,001,433	12,158,594	1,137,604	129,159,607
Տարվա հաշվարկ	143,617	5,588,973	1,088,776	302,277	950,757	43,751	8,118,151
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	(577)	(8,791,135)	(38,574)	(41,613)	(109,446)	(43,085)	(9,024,430)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,676,373	98,158,495	11,018,188	3,262,097	12,999,905	1,138,270	128,253,328
Տարվա հաշվարկ	144,131	5,406,470	1,772,096	340,975	1,231,449	28,326	8,923,447
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	-	(1,286,830)	(23,183)	(132,093)	(104,014)	-	(1,546,120)
Արժեզրկում	-	135,792	-	-	4,435	-	140,227
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,820,504	102,413,927	12,767,101	3,470,979	14,131,775	1,166,596	135,770,882
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>							
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	913,869	15,639,796	9,199,090	854,541	4,074,655	178,347	30,860,298
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	782,955	13,935,068	7,887,214	692,185	4,062,198	183,361	27,542,981

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամբողջովին մաշված հիմնական միջոցների սկզբնական արժեքը կազմել է 89,581,413 հազար դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 88,613,810 հազար դրամ):

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամանակավորապես չշահագործվող հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 1,680,743 հազար դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 717,132 հազար դրամ):

5 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար դրամ	Համա- կարգչային ծրագրեր	Իրավունքներ և լիցեն- զիաներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>			
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,860,247	19,579,030	23,439,277
Ավելացում	1,155,170	4,781,286	5,936,456
Օտարում	(271,479)	(663,590)	(935,069)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,743,938	23,696,726	28,440,664
Ավելացում	195,452	5,292,599	5,488,051
Օտարում	(772,134)	(6,844,172)	(7,616,306)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,167,256	22,145,153	26,312,409
<i>Կուտակված ամորտիզացիա</i>			
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,735,771	11,200,230	13,936,001
Ամորտիզացիա	334,591	3,413,925	3,748,516
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	(236,078)	(695,333)	(931,411)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,834,284	13,918,822	16,753,106
Ամորտիզացիա	605,625	4,420,600	5,026,225
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	(761,805)	(6,660,993)	(7,422,798)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,678,104	11,678,429	14,356,533
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>			
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,909,654	9,777,904	11,687,558
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,489,152	10,466,724	11,955,876

Իրավունքների և լիցենզիաների ավելացումները ներառում են ցանցի հզորացման ծառայությունները, որոնք ձեռք են բերվել Ericsson AB և Huawei Technologies Co Ltd ընկերություններից 2,280,380 հազար դրամով (2020թ.՝ 3,369,846 հազար դրամ):

6 Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Հազար դրամ	Օպտիկամանրաթելային գծեր	Ցանցային սարքավորումների տեղադրման տեղակայանքներ	Սպասարկման կենտրոններ	Վարչական շենքեր և պահեստներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,248,725	6,325,814	1,594,934	259,865	9,429,338
Ավելացում	517,173	815,248	392,720	190,545	1,915,686
Դադարեցում և փոփոխություններ	(487,302)	(444,211)	(165,773)	(247,741)	(1,345,027)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,278,596	6,696,851	1,821,881	202,669	9,999,997
Ավելացում	104,108	913,094	288,235	12,249	1,317,686
Դադարեցում և փոփոխություններ	-	(450,391)	(6,411)	-	(456,802)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,382,704	7,159,554	2,103,705	214,918	10,860,881
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>					
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	481,050	1,938,209	736,288	145,582	3,301,129
Մաշվածություն	286,759	990,190	369,341	74,869	1,721,159
Դադարեցման և փոփոխությունների հետևանքով դուրսգրում	(89,946)	(171,583)	(130,422)	(144,581)	(536,532)
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	677,863	2,756,816	975,207	75,870	4,485,756
Մաշվածություն	291,030	1,017,555	360,465	71,642	1,740,692
Դադարեցման և փոփոխությունների հետևանքով դուրսգրում	-	(108,011)	(4,276)	-	(112,287)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	968,893	3,666,360	1,331,396	147,512	6,114,161
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>					
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	600,733	3,940,035	846,674	126,799	5,514,241
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	413,811	3,493,194	772,309	67,406	4,746,720

7 Հետաձգված հարկային ակտիվներ

Հետաձգված հարկային ակտիվների շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ

	2021թ.	2020թ.
Տարեսկզբի մնացորդ	3,435,691	3,006,695
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված փոխհատուցում	29,422	428,996
Տարեվերջի մնացորդ	3,465,113	3,435,691

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ

	1 հունվարի 2021թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2021թ.
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	1,865,208	3,032	1,868,240
Ոչ նյութական ակտիվներ	603,249	21,588	624,837
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,123,652	(97,687)	1,025,965
Պաշարներ	45,747	739	46,486
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	461,135	7,372	468,507
Զապահովված փոխառություններ	34,654	637	35,291
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	294,609	(44,412)	250,197
Փոխանցվող հարկային վնասներ	86,857	(19,033)	67,824
	4,515,111	(127,764)	4,387,347
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
Օգտագործման իրավունքի ձեռնարկ ակտիվներ	992,563	(138,153)	854,410
	992,563	(138,153)	854,410
Հետաձգված հարկային ակտիվների գնահատում	(86,857)	19,033	(67,824)
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	3,435,691	29,422	3,465,113

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա հետաձգված հարկերը խմբավորված են հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	1 հունվարի 2020թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2020թ.
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>			
Հիմնական միջոցներ	1,582,039	283,169	1,865,208
Ոչ նյութական ակտիվներ	475,728	127,521	603,249
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,216,441	(92,789)	1,123,652
Պաշարներ	58,128	(12,381)	45,747
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	471,693	(10,558)	461,135
Տրամադրված փոխառություններ	-	34,654	34,654
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	305,744	(11,135)	294,609
Փոխանցվող հարկային վնասներ	90,349	(3,492)	86,857
	<u>4,200,122</u>	<u>314,989</u>	<u>4,515,111</u>
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>			
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	1,103,078	(110,515)	992,563
	<u>1,103,078</u>	<u>(110,515)</u>	<u>992,563</u>
Հետաձգված հարկային ակտիվների գնահատում	(90,349)	3,492	(86,857)
Զուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	<u>3,006,695</u>	<u>428,996</u>	<u>3,435,691</u>

8 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Դեբիտորական պարտքեր շարժական կապի ծառայություններից	1,970,423	1,908,434
Դեբիտորական պարտքեր բջջային հեռախոսների վաճառքից	1,020,486	1,533,356
Դեբիտորական պարտքեր ռոումինգ ծառայություններից	1,021,960	1,323,617
Դեբիտորական պարտքեր փոխկապակցման ծառայություններից	450,565	681,739
Դեբիտորական պարտքեր դիլերներից	176,814	260,935
Այլ դեբիտորական պարտքեր	146,275	42,459
Ակնկալվող պարտքային կորուստների համար պահուստ	(1,389,983)	(1,599,007)
	<u>3,396,540</u>	<u>4,151,533</u>

Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման համար կանխավճարներ	530,214	452,280
Տրված կանխավճարներ	196,944	191,685
Կանխավճարված հարկեր	15,818	18,989
	<u>742,976</u>	<u>662,954</u>
	<u>4,139,516</u>	<u>4,814,487</u>

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի զուտ հաշվեկշռային արժեքը համարվում է իրական արժեքի խելամիտ գնահատում: Ծառայությունների վաճառքից առաջացած առևտրային դեբիտորական պարտքի միջին տևողությունը կազմում է 1 ամիս (2020թ.՝ 1 ամիս):

Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվարկվում:

Խմբի բոլոր առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը վերանայվել են արժեզրկման հայտանիշների առկայության ստուգման համար: Արժեզրկման ենթակա առանձին դեբիտորական պարտքեր առկա չեն: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար կորստի գծով պահուստի շարժը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ

	2021թ.	2020թ.
Կորուստների գծով պահուստը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,599,007	1,659,324
Տարվա ընթացքում պահուստի նվազում	(185,615)	(19,319)
Տարվա ընթացքում դուրսգրված	(23,409)	(40,998)
Կորուստների գծով պահուստը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>1,389,983</u>	<u>1,599,007</u>

27 (բ) ծանոթագրությունում ներկայացված են պարտքային ռիսկի և ակնկալվող պարտքային կորստի վերլուծության վերաբերյալ բացահայտումները:

Տե՛ս ծանոթագրություն 27 (ա)՝ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժույթների բացահայտման համար:

9 Պաշարներ

Հազար դրամ

	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պահեստամասեր	963,826	836,634
Գովազդային և այլ նյութեր	72,779	51,248
Բջջային հեռախոսներ և արտետուարներ	71,528	189,177
Հետվճարային և կանխավճարային քարտեր	43,775	46,803
Այլ պաշարներ	226,548	244,307
	<u>1,378,456</u>	<u>1,368,169</u>

10 Չապահովված փոխառություններ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
«Մոբայլ Տելեհիսթեմս» ՀԲԸ	18,485,390	19,388,089
«ՌՍՕ Մարս» ՓԲԸ	284,146	490,135
Ակնկալվող պարտքային կորուստների համար պահուստ	(196,061)	(192,517)
	<u>18,573,475</u>	<u>19,685,707</u>

Փոխառությունների մանրամասները նկարագրված են ստրոն.

	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Տոկոսադրույք
«Մոբայլ Տելեհիսթեմս» ՀԲԸ	ԱՄՆ դոլար	31 դեկտեմբերի 2022թ.	4%
«ՌՍՕ Մարս» ՓԲԸ	ԱՄՆ դոլար	31 դեկտեմբերի 2022թ.	2%

Խմբի արտարժույթային ռիսկի մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 27 (ա)-ում:

11 Բանկային ավանդներ

Բանկային ավանդները պահվում են բարձր վարկանիշ ունեցող հայկական բանկերում: Ավանդները տրամադրված են հայկական դրամով և ԱՄՆ դոլարով: Դրամով ավանդներն ունեն տարեկան 6% միջին կշռված տոկոսադրույք, իսկ ԱՄՆ դոլարով ավանդները՝ տարեկան 2.1% միջին կշռված տոկոսադրույք:

Տե՛ս ծանոթագրություն 27 (ա)՝ բանկային ավանդների արժույթների բացահայտման համար:

12 Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բանկային հաշիվներ	3,783,283	7,018,490
Կանխիկ միջոցներ	20,738	34,452
Դրամական միջոցներ ճանապարհին	507,453	266,463
	<u>4,311,474</u>	<u>7,319,405</u>

Տե՛ս ծանոթագրություն 27 (ա)՝ դրամարկղում և բանկերում մնացորդների արժույթների բացահայտման համար:

13 Կապիտալ և պահուստներ

13.1 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ բան նշված չէ

	Սովորական բաժնետոմսեր 2021թ.	Սովորական բաժնետոմսեր 2020թ.
Հայտարարված բաժնետոմսեր		
Սովորական բաժնետոմսերի քանակը, յուրաքանչյուրը՝ 1,000 դրամ	550,000	550,000

Խումբն ունի սովորական բաժնետոմսերի մեկ դաս, որը հաստատուն եկամտի նկատմամբ իրավունք չունի:

13.2 Շահաբաժիններ

2021թ. սովորական բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերին վճարվել է 10,000,000 հազար դրամ շահաբաժին, իսկ 2020թ.՝ 10,500,000 հազար դրամ:

13.3 Պահուստային կապիտալ

Պահուստային կապիտալին կուտակված շահույթից կատարվում են հատկացումներ, ինչը կարգավորվում է Ընկերության կանոնադրությամբ՝ համաձայն որի Ընկերությունը պարտավոր է ստեղծել պահուստ՝ բաժնետիրական կապիտալի առավելագույնը 15%-ի չափով: Պահուստային կապիտալի նպատակն է ծածկել ապագա վնասները:

14 Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Հազար դրամ

	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Նվազագույն վարձակալական վճարներ, ներառյալ՝</i>		
Մինչև 1 տարի	2,174,290	2,114,726
1 տարուց մինչև 5 տարի	4,625,839	5,056,040
5 տարուց ավելի	2,471,127	3,382,939
	9,271,256	10,553,705
Հանած՝ տոկոսը ներկայացնող գումար	3,395,859	4,153,767
<i>Նվազագույն վարձակալական վճարների ներկա արժեք, ներառյալ՝</i>		
Մինչև 1 տարի	1,527,770	1,389,807
1 տարուց մինչև 5 տարի	3,304,352	3,362,880
5 տարուց ավելի	1,043,275	1,647,251
	5,875,397	6,399,938

Ներառյալ՝		
Ընթացիկ	1,527,770	1,389,807
Ոչ ընթացիկ	4,347,627	5,010,131

Խմբի՝ իր վարձակալական պարտավորությունները գեղջելու համար կիրառած միջին կշռված փոխառության տոկոսադրույքը եղել է 15%:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարում վարձակալական պարտավորությունների գծով հաշվարկված տոկոսի ծախսը կազմել է 844,599 հազար դրամ (2020թ.՝ 865,320 հազար դրամ) և ներառվել է «ֆինանսական ծախսերի» մեջ:

15 Պայմանագրային պարտավորություններ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Շարժական կապի ծառայությունների կանխավճարներ	1,199,293	977,913
Ռոուլինգի դեպոզիտներ	64,555	78,115
Ստացված այլ կանխավճարներ	274,978	442,608
	<u>1,538,826</u>	<u>1,498,636</u>

Պայմանագրային պարտավորությունները ներկայացնում են հաճախորդների կողմից Խմբին վճարված այն գումարները, որոնք արվել են նախքան պայմանագրով խոստացված ապրանքների ու ծառայությունների ստացումը:

Ժամանակաշրջանի սկզբին պայմանագրային պարտավորություններում ներառված և ընթացիկ տարում ճանաչված հասույթը կազմել է 1,420,521 հազար դրամ (2020թ. դեկտեմբերի 31՝ 1,452,469 հազար դրամ):

2022թ. ընթացքում 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրային պարտավորությունների ողջ գումարը Խումբն ակնկալում է ճանաչել որպես հասույթ:

16 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	2,130,877	3,419,403
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցներին	2,458,105	2,483,948
Հեռահաղորդակցման սարքավորումների և ծրագրերի ձեռքբերման համար կրեդիտորական պարտքեր	289,719	231,264
Պարտավորություններ պետական բյուջեին	51,972	593,609
Այլ կրեդիտորական պարտքեր և հաշվեգրումներ	270,441	383,102
	<u>5,201,114</u>	<u>7,111,326</u>

Խումբն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություններ, որոնք ապահովում են բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

Խմբի արտարժույթային ռիսկի մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 27 (ա)-ում:

17 Շարժական կապի ծառայություններ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
GPRS-ից հասույթ	24,356,947	21,724,711
Ձայնային ծառայություններից հասույթ	11,429,937	11,667,443
Փոխկապակցման ծառայություններ	5,633,993	6,010,890
SMS-ից հասույթ	2,829,840	2,030,590
Բաժանորդագրությունից հասույթ	1,203,526	1,562,512
Ռոումինգ ծառայություններ	955,298	1,086,043
Ավելացված արժեքի այլ ծառայություններ	139,255	169,949
Կոնտենտ ծառայություններից հասույթ	114,125	149,875
Ծառայությունների կտրվացումից/ապասկտիվացումից հասույթ	13,193	19,260
Այլ հասույթ	154,171	174,815
	46,830,285	44,596,088

18 Փոխկապակցման և ռոումինգի ծախսեր

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Փոխկապակցման ծախսեր	3,227,453	3,333,722
Ռոումինգի ծախսեր	430,775	450,062
	3,658,228	3,783,784

19 Ցանցի շահագործման այլ ծախսեր

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ռադիոհաճախականության օգտագործման վճարներ	2,888,005	2,888,550
Բիլինգ համակարգի և ցանցային սարքավորումների սպասարկում	1,131,619	1,260,120
Էլեկտրաէներգիա	1,081,710	1,001,286
GPRS-ի գծով ծախսեր	316,085	228,696
Հաղորդակցման գծերի և ցանցային սարքավորումների համար տարածքների վարձակալում	212,002	198,520
Սարքավորումների անվտանգություն	76,619	84,175
Այլ	355,041	142,269
	6,061,081	5,803,616

20 Այլ գործառնական ծախսեր

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Վաճառքի և գովազդի ծախսեր	551,896	540,723
Նվիրատվություններ և հովանավորչություն	624,600	624,573
Դիվերնների միջնորդավճարներ	511,528	492,941
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	508,335	452,790
Գործուղման և դասընթացների գծով ծախսեր	159,618	59,267
Սպրանքանիշերի ռոյալթիների վճար	185,809	177,670
Անվտանգություն	199,479	205,044
Հարկեր և տուրքեր	835,967	183,167
Կառավարման և խորհրդատվական վճարներ	56,618	123,787
Այլ	1,426,720	1,239,314
	<u>5,060,570</u>	<u>4,099,276</u>

21 Ֆինանսական եկամուտ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Տոկոսային եկամուտ չապահովված փոխառություններից	712,632	696,005
Բանկային ավանդներից տոկոսային եկամուտ	196,866	421,035
Բանկային հաշիվների մնացորդներից տոկոսային եկամուտ	131,164	217,262
	<u>1,040,662</u>	<u>1,334,302</u>

22 Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/(վնաս), զուտ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող ամորտիզացված արժեքով	(2,905,631)	2,543,621
Ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող ամորտիզացված արժեքով	214,550	(473,346)
	<u>(2,691,081)</u>	<u>2,070,275</u>

23 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	3,103,587	2,668,478
Ընթացիկ տարում ճանաչված՝ նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	255,281	-
Հետաձգված հարկ	(29,422)	(428,996)
	<u>3,329,446</u>	<u>2,239,482</u>

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավե տ հարկային դրույքաչափ (%)	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունավե տ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՄ- ների)	<u>6,422,786</u>		<u>12,794,422</u>	
Շահութահարկ՝ 18% դրույքաչափով (2020թ.՝ 18%)	1,156,101	18.0	2,302,996	18.0
(Չհարկվող եկամուտ)/ չնվազեցվող ծախսեր, գուտ	1,373,564	21.4	(63,514)	(0.5)
Տրանսֆերային գնագոյացման ազդեցությունը	544,500	8.5	-	-
Ընթացիկ տարում ճանաչված՝ նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	<u>255,281</u>	<u>4.0</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Շահութահարկի գծով ծախս	<u>3,329,446</u>	<u>51.8</u>	<u>2,239,482</u>	<u>17.5</u>

24 Հետհաշվեկշռային իրադարձություններ

2022թ. փետրվարի 24-ին Ուկրաինայում բռնկված հակամարտությունն արագությամբ ծավալվում է՝ զգալի ազդեցություն թողնելով աշխարհի վրա: ԱՄՆ-ն և եվրոպական երկրները կոշտ պատժամիջոցներ են կիրառել Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Արևմտյան երկրները քննարկում են գոյություն ունեցող պատժամիջոցների ընդլայնումը: Ռուսաստանի Դաշնությունը Հայաստանի Հանրապետության էական առևտրատնտեսական գործընկերն է, ուստի սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ կիրառվող պատժամիջոցները, ինչպես նաև դրանց ընդարձակումը կարող են լուրջ ազդեցություն ունենալ Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական շուկաների և ամբողջ տնտեսության

վրա: Համաշխարհային մակարդակով ավելի խոր պատժամիջոցներ կիրառելը կարող է հանգեցնել բարձր գնաճի, ֆինանսական շուկաների աճի տեմպի նվազման և որոշակի խաթարման: Բիզնեսի վրա հիմնական ազդեցություններից մի քանիսը կարող են ներառել մատակարարման շղթայի ընդհատումները, ակտիվների արժեզրկումը, աշխատակազմի հասանելիության սահմանափակումը, ճանապարհորդության սահմանափակումը, առևտրի սահմանափակումը, ֆինանսավորում ստանալու անկարողությունը և այլն:

Ընկերությունը ներկայումս տեղյակ չէ Ռուսաստանում կապակցված ընկերությունների, նրա դուստր ընկերությունների կամ ղեկավարության անդամների նկատմամբ պատժամիջոցների մասին՝ կապված ԵՄ-ի, Միացյալ Նահանգների, Միացյալ Թագավորության և որոշ այլ երկրների կողմից վերջերս կիրառված պատժամիջոցների հետ:

Այնուամենայնիվ, իրավիճակի անմիջական ազդեցությունը դժվար է հստակորեն կանխատեսել, և ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ընթացիկ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա վերոնշյալի ազդեցությունը:

25 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

25.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Խումբն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները կարող են չհամապատասխանել իրական արդյունքներին: Ստորև ներկայացված են այն գնահատումներն ու ենթադրությունները, որոնց գծով առկա է ռիսկ, որ հաջորդ ֆինանսական տարում ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները կենթարկվեն էական ճշգրտումների:

Հեռահաղորդակցության համակարգի և առնչվող ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետ

Խմբի ղեկավարությունը գնահատել է հեռահաղորդակցության համակարգի և առնչվող ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետը 5-7 տարի: Այս գնահատումը հիմնված է Խմբի՝ շահագործվող համակարգի օգտագործումը շարունակելու մտադրությունների վրա:

Գնահատականները կարող են փոխվել տեխնոլոգիական զարգացման, մրցակցության, շուկայում փոփոխվող պայմանների և այլ գործոնների փոփոխությունից և կարող են հանգեցնել օգտակար ծառայության ժամկետի և ամորտիզացիայի ու մաշվածության ծախսերի փոփոխության: Տեխնոլոգիական զարգացումը դժվար է կանխատեսել, և զարգացման ընդհանուր միտումների և արագության՝ ղեկավարության տեսակետը ժամանակի ընթացքում կարող է փոխվել: Որոշ ակտիվներ և տեխնոլոգիաներ, որոնցում Խումբը տարիներ առաջ ներդրում է կատարել, դեռ օգտագործվում են և նոր տեխնոլոգիաների հիմքն են հանդիսանում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետների գնահատման հետ կապված կարևոր գնահատումները ներառում, բայց չեն սահմանափակվում լիցենզիաների մնացյալ ժամկետը և տեխնոլոգիական ու շուկայական ակնկալվող զարգացումները:

Տեխնոլոգիական, շուկայական, ինչպես նաև տնտեսական միջավայրերում, որտեղ Խումբը ծավալում է իր գործունեությունը, տեղի ունեցող արագ փոփոխությունները կարող են դրդել, որ Խմբի ղեկավարությունը փոփոխի առկա համակարգի հետագա օգտագործման

վերաբերյալ իր պլանները: Եթե դա տեղի ունենա, հեռահաղորդակցության համակարգի փոխհատուցվող գումարը կարող է կտրուկ նվազել:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալական պարտավորություններ

Օգտագործման իրավունքով ակտիվների և վարձակալական պարտավորությունների արժեքը հաշվարկվում է վարձակալության ժամկետի ղեկավարության գնահատականների հիման վրա, ինչպես նաև լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքի, որն օգտագործվում է վարձակալական վճարը գեղջելու համար: Վարձակալության ժամկետը համապատասխանում է յուրաքանչյուր պայմանագրի վարձակալության չեղյալ չհայտարարվող ժամկետին, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Խումբը ողջամտորեն վստահ է, որ կիրառելու է երկարաձգման հնարավորությունը: Վարձակալության ժամկետը գնահատելու ժամանակ Խումբը հաշվի է առնում այն բոլոր փաստերն ու հանգամանքները, որոնք Խմբի համար վարձակալությունը երկարաձգման հնարավորությունը կիրառելու համար տնտեսական խթան են հանդիսանում, ինչպիսիք են վարձակալված վայրում գտնվող ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը, վայրերի փոխարինման վիճակագրությունը, տեխնոլոգիական փոփոխության հերթականությունը, ծառայությունների մատուցման կենտրոնների շահութաբերությունը, ինչպես նաև վարձակալության պայմանագրերը լուծելու և կնքելու ծախսերը:

Այս գործոններում տեղի ունեցած փոփոխությունները կարող են ազդել գնահատված վարձակալության ժամկետի և օգտագործման իրավունքով ակտիվների և վարձակալական պարտավորությունների գրանցված արժեքների վրա:

Ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ

Խումբն օգտագործում է դատողություն՝ գնահատելու ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները: Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են անաչառ և հավանականության միջին կշռված գումարով, դրամի ժամանակային արժեքով և խելամիտ ու հիմնավորված տեղեկությամբ հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ՝ կապված անցյալ իրադարձությունների, ներկա պայմանների և ապագա տնտեսական պայմանների կանխատեսումների հետ: Պահուստի դրույքաչափերը հաշվարկվում են՝ հիմնվելով հաճախորդների տարբեր սեգմենտների խմբավորումներից առաջացած ժամկետանց օրերի վրա, որոնք կորստի նույնատիպ մոդել ունեն (օրինակ՝ ըստ աշխարհագրական դիրքի, ծառայության տեսակի, հաճախորդի տեսակի և վարկանիշի և պարտքային ապահովագրության տեսակների):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական միջոցների չվճարման հավանականության միջին կշռված ներկա արժեք յուրաքանչյուր ֆինանսական ակտիվի ակնկալվող գործողության ժամկետի ընթացքում: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հիմնականում հաշվարկվում են՝ օգտագործելով վիճակագրական մոդելը, որը հիմնվում է ռիսկային երեք հիմնական պարամետրերի վրա. դեֆոլտի հավանականություն, դեֆոլտի ժամանակ վնասի և դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարը:

Սկզբնապես պահուստի մատրիցան հիմնված է Խմբի՝ պարտքը չմարելու դիտարկված պատմական գործակիցների վրա: Խումբը ստուգել է պահուստի մատրիցան՝ պատմական պարտքային կորստի փորձառությունն ապագան կանխատեսող տեղեկության հետ ճշգրտելու համար: Այս տեղեկությունը ներառում է մակրոտնտեսական գործոնները (գործազրկության և գնաճի մակարդակը) և ապագա տնտեսական պայմանների կանխատեսումը: Տնտեսական պայմանների կանխատեսման ազդեցությունն ակնկալվող պարտքային կորուստների որոշման վրա աննշան է եղել: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանում պարտքը չմարելու դիտարկված պատմական գործակիցները թարմացվում են և փոփոխությունները վերլուծվում են ապագան կանխատեսող գնահատականներում:

Պարտքը չմարելու դիտարկված պատմական գործակիցների, տնտեսական պայմանների կանխատեսման և ակնկալվող պարտքային կորուստների միջև հարաբերակցության գնահատումը նշանակալի է: Ակնկալվող պարտքային կորուստների արժեքը հանգամանքների և կանխատեսվող տնտեսական պայմանների նկատմամբ զգայուն է: Խմբի պատմական պարտքային կորստի փորձառությունը և տնտեսական պայմանների կանխատեսումը կարող են չարտահայտել հաճախորդի՝ ապագայում սպասվող պարտքը չմարելու հավանականությունը: Խմբի առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ տեղեկությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 27 (բ)-ում:

26 Ֆինանսական գործիքներ

26.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններ

Ֆինանսական ակտիվի և ֆինանսական պարտավորության յուրաքանչյուր դասի համար կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և ընդունված մեթոդների մանրամասները, ինչպես նաև եկամտի և ծախսերի ճանաչման չափանիշներն ու հիմքերը ներկայացված են ծանոթագրություն 3.8-ում:

26.2 Ֆինանսական գործիքների կատեգորիաները

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքներն ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ստորև.

Ֆինանսական ակտիվներ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող</i>		
Տրամադրված փոխառություններ	18,573,475	19,685,707
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	3,396,540	4,151,533
Կարճաժամկետ փոխառություններ աշխատակիցներին	256,532	252,649
Բանկային ավանդներ	9,661,874	9,968,137
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,311,474	7,319,405
	<u>36,199,895</u>	<u>41,377,431</u>

Ֆինանսական պարտավորություններ

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ամորտիզացված արժեքով պահվող ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	5,875,397	6,399,938
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	4,911,395	6,880,062
	<u>10,786,792</u>	<u>13,280,000</u>

27 Ֆինանսական ռիսկի կառավարման ուղղություններ

Ֆինանսական գործիքների հետ կապված՝ Խումբը ենթարկվում է զանազան ռիսկերի: Այս ռիսկերն են շուկայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկը:

Առավել էական ֆինանսական ռիսկերը, որոնց Խումբը կարող է ենթարկվել, նկարագրված են ստորև:

Ֆինանսական ռիսկի գործոններ

ա) Շուկայական ռիսկ

Ֆինանսական գործիքների օգտագործման ընթացքում Խումբը ենթարկվում է շուկայական ռիսկի, հասկապես՝ արտարժույթային ռիսկի, որը բխում է ինչպես գործառնական, այնպես էլ ներդրումային գործունեությունից:

Արտարժույթային ռիսկ

Խումբը գործարքներ է իրականացնում արտարժույթով և, հետևաբար, ենթարկվում է արտարժույթի փոխարժեքային տատանումների ազդեցությանը:

Խմբի գործարքների հիմնական մասն իրականացվում է հայկական դրամով: Արտարժույթի փոխարժեքային տատանումներից կախվածությունն առաջանում է Խմբի՝ արտերկրյա վաճառքներից և ձեռքբերումներից, որոնք, ի սկզբանե, արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով: Բացի այդ Խումբն ունի ԱՄՆ դոլարով փոխառություններ, կարճաժամկետ բանկային ավանդներ և վարձակալական պարտավորություններ:

Արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնք Խմբին ենթարկում են արտարժույթային ռիսկի, նկարագրված են ստորև: Արտացոլված գումարներն իրենցից ներկայացնում են հիմնական դեկավար անձնակազմին տրամադրված տվյալները, որոնք արտահայտված են հայկական դրամով՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի ամսաթվի փոխարժեքով:

Հոդված

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>			
Չապահովված փոխառություններ	18,573,475	-	-
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	452,686	1,552,360	19,303
Բանկային ավանդներ	9,608,879	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,735,330	568,954	18,123
	<u>30,370,370</u>	<u>2,121,314</u>	<u>37,426</u>
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>			
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	99,513	-	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	638,151	663,359	1,114
	<u>737,664</u>	<u>663,359</u>	<u>1,114</u>
Զուտ արդյունք	<u>29,632,706</u>	<u>1,457,955</u>	<u>36,312</u>

Հողված

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>			
Չապահովված փոխառություններ	19,685,707	-	-
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	222,220	1,740,779	44,782
Բանկային ավանդներ	7,159,483	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,524,532	171,775	28,120
	<u>29,591,942</u>	<u>1,912,554</u>	<u>72,902</u>
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>			
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	264,243	-	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,778,242	771,711	90,633
	<u>2,042,485</u>	<u>771,711</u>	<u>90,633</u>
Զուտ արդյունք	<u>27,549,457</u>	<u>1,140,843</u>	<u>(17,731)</u>

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Խմբի զգայունությունը՝ համապատասխան արտարժույթի նկատմամբ դրամի 15% (2020թ.՝ 15%) աճին/նվազմանը: 15%-ը (2020թ.՝ 15%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 15%-ով (2020թ.՝ 15%):

Դրամի արժևորումը համապատասխան արտարժույթի նկատմամբ 15%-ով (2020թ.՝ 15%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը:

Հազար դրամ	2021թ.	2020թ.
ԱՄՆ դոլար	(4,444,906)	(4,132,419)
Եվրո	(218,693)	(171,126)
Ռուբլի	(5,447)	2,660

Արտարժույթի փոխարժեքի տատանման ազդեցությունը տարվա ընթացքում փոփոխվում է՝ կախված արտերկրյա գործարքների ծավալից: Այդուհանդերձ, վերը ներկայացված վերլուծությունը կարելի է համարել Խմբի արտարժույթային ռիսկին ենթարկվածության արտացոլումը:

բ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկն առաջանում է այն դեպքում, երբ պայմանագրային գործընկերը չի կատարում իր պարտավորությունները, որի հետևանքով Խումբը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել: Խմբի պարտքային ռիսկն առաջանում է ֆինանսական ակտիվներից՝ ներառյալ բանկերում պահվող դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները, ժամկետային ավանդները, տրամադրված փոխառությունները և առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը:

Պարտքային ռիսկը կառավարվում է խմբային հիմունքով՝ ելնելով Խմբի պարտքային ռիսկի կառավարման քաղաքականությունից և ընթացակարգերից:

Պարտքային ռիսկի առավելագույն ազդեցությունը ներկայացված է հետևյալ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներով՝

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական ակտիվներ՝ հաշվեկշռային արժեքներ		
Չապահովված փոխառություններ	18,573,475	19,685,707
Փոխառություններ աշխատակիցներին	256,532	252,649
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	3,396,540	4,151,533
Բանկային ավանդներ	9,661,874	9,968,137
Մնացորդներ բանկերում	4,290,736	7,284,953
	<u>36,179,157</u>	<u>41,342,979</u>

Բանկերում պահվող դրամական միջոցների մնացորդների և ավանդների մասով պարտքային ռիսկը կառավարվում է գումարները տարբեր բանկերում և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական հաստատություններում պահելու միջոցով:

Աշխատակիցներին տրված փոխառությունների մասով պարտքային ռիսկն աննշան է, քանի որ պայմանագրային գործընկերները Խմբի աշխատակիցներն են:

Չապահովված փոխառություններ

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 10-ում, Ընկերությունը 18,485,390 հազար դրամ (38,500 հազար ԱՄՆ դոլար) վարկ է տրամադրել «USU» ՀԲԸ-ին (Մայր ընկերություն): Ռուսաստանում տնտեսական անկայունության և պատժամիջոցների հնարավոր բացասական հետևանքները, որոնք պայմանավորված են Ռուսաստանի և Ուկրաինայի միջև փետրվարին սրված հակամարտությամբ, հանգեցրել են վարկառուների վարկանիշների արժեզրկմանը, ինչը կարող է մեծացնել փոխառության ակնկալվող պարտքային կորուստների ռիսկը՝ հաշվի առնելով նաև այն փաստը, որ փոխառությունն ապահովված չէ:

Ընկերության ղեկավարությունը իրականացրել է փոխառությանն առնչվող ակնկալվող պարտքային կորուստների վերլուծություն և եզրակացրել է, որ այդ գումարների հետ կապված ռիսկ առկա չէ՝ հիմնվելով հետևյալի վրա.

- «USU» ՀԲԸ-ի 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունները ցույց են տալիս բավարար հասանելի իրացվելի ակտիվներ և գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր, որոնք զգալիորեն գերազանցում են փոխառությունը մարելու համար անհրաժեշտ դրամական միջոցները,
- «USU» ՀԲԸ-ն իրացվելիության հետ կապված դժվարություններ չունի նաև սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ, ինչը հաստատվում է հետևյալով.
 - i. շահաբաժինների վճարումը չի հետաձգվել,
 - ii. ավանդային անդորրագրերի շրջանառությունը շարունակվում է և
 - iii. ընկերությանը հաջողվել է հաջողությամբ տեղաբաշխել իր պարտատոմսերը: Սա վկայում է թողարկողի բարձր վարկանիշի և ներդրողների վստահության մասին:

Ելնելով վերը նշված վերլուծությունից՝ Խմբի ղեկավարությունը եզրակացրել է, որ այդ գումարների հետ կապված վարկային ռիսկ առկա չէ, հետևաբար ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստներ չեն հաշվեգրվել:

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկի գծով կենտրոնացումը սահմանափակ է՝ Խմբի հաճախորդների բազայի մեծության և միմյանց հետ կապակցված չլինելու պատճառով:

Խումբը բոլոր առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար կիրառում է ՖՀՄՍ 9-ի պարզեցված մոդելը. «գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների ճանաչում», քանի որ այս դեբիտորները չեն պարունակում էական ֆինանսական բաղադրիչ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս առևտրային դեբիտորական պարտքերը գնահատվել են հավաքական հիմունքով, քանի որ դրանք ունեն պարտքային ռիսկի ընդհանուր բնորոշումներ:

Ակնկալվող կորուստների դրույքաչափերը հաշվարկվել են՝ հիմնվելով 2021թ. դեկտեմբերի 31-ին նախորդող 2 տարվա ընթացքում վաճառքի դիմաց ստացված վճարումների պատկերի վրա, ինչպես նաև հաշվի առնելով այդ ժամանակամիջոցում ձևավորված պատմական պարտքային կորուստները: Այս պատմական դրույքաչափերը ճշգրտվում են, որպեսզի արտացոլեն ընթացիկ և ապագային վերաբերող մակրոտնտեսական գործոններին, որոնք ազդեցություն ունեն հաճախորդի չվճարված մնացորդը մարելու կարողության վրա: Խումբը գնահատել է, որ ամենահամապատասխան գործոն են հանդիսանում հաճախորդների տեղակայման երկրների համախառն ներքին արդյունքը (ՀՆԱ) և գործազրկության մակարդակը, և ճշգրտում է կորուստների պատմական դրույքաչափերն այդ գործոններով պայմանավորված սպասվող փոփոխությունների չափով: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով պարտքային ռիսկի կարճաժամկետ բնույթը՝ այս մակրոտնտեսական գործոնների ազդեցությունը հաշվետու ժամանակաշրջանում էական չի:

Երբ հավանական չէ առևտրային դեբիտորական պարտքերի հավաքագրումը, դրանք դուրս են գրվում (ապաճանաչվում են): Վճարում չկատարելը և Խմբի հետ այլընտրանքային վճարման վերաբերյալ համաձայնության չգալը համարվում է գումարի վերադարձման վերաբերյալ խելամիտ սպասումներ չունենալու համար հայտանիշ:

Ելնելով վերը նկարագրվածից՝ առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների, որոնք ներառում են շարժական կապի ծառայություններից, ռոտմինգից և այլ դեբիտորական պարտքերը, 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մնացորդները ներկայացված են հետևյալ աղյուսակներում.

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ակնկալվող պարտքային կորուստ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ակնկալվող պարտքային կորուստներ
0 - 30	1%	2,512,601	28,008
31 - 60	25%	64,578	16,374
61 - 90	47%	33,408	15,671
91 - 120	70%	24,882	17,322
121 - 150	86%	22,074	19,051
151 - 180	94%	19,679	18,456
181 - 210	97%	15,652	15,206
211 և ավելի	100%	445,784	445,784
		3,138,658	575,872

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ակնկալվող պարտքային կորուստ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ակնկալվող պարտքային կորուստներ
0 - 30	1%	2,624,045	15,989
31 - 60	29%	69,277	19,962
61 - 90	49%	50,146	24,706
91 - 120	70%	38,361	26,665
121 - 150	83%	32,014	26,619
151 - 180	91%	45,926	41,869
181 - 210	97%	16,404	15,983
211 և ավելի	100%	398,337	398,337
		3,274,510	570,131

Հետաձգված վճարման պայմաններով՝ բջջային հեռախոսների վաճառքից դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկը նվազեցնելու համար Խումբը պայմանագրեր է կնքել բանկերի հետ՝ համաձայն որոնց բանկերը ծածկում են ծախսերը հաճախորդների անվճարունակության դեպքում: Պայմանագիրն ուժի մեջ է 2018թ. հոկտեմբերից: Նախքան այդ ամսաթիվն առաջացած դեբիտորական պարտքերի համար ակնկալվող կորուստների դրույքաչափերը Խումբը որոշել է հիմնվելով նախորդող 2 տարվա ընթացքում վաճառքների դիմաց ստացված վճարումների պատկերի վրա:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ բջջային հեռախոսների վաճառքից դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը կազմում է 807,530 հազար դրամ, իսկ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,021,705 հազար դրամ:

Դիլերներից դեբիտորական պարտքերն ամբողջությամբ ապահովված են բանկային երաշխավորությամբ, և այդ գումարների գծով պարտքային ռիսկն ընդունելի է: Հետևաբար ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ չի ստեղծվել:

զ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբն ի վիճակի չի լինի մարել իր պարտավորվածությունները:

Խումբը վարում է իրացվելիության կառավարման քաղաքականություն՝ դրամարկղում և բանկային հաշիվներում պահելով բավարար միջոցներ, ինչպես նաև պահելով բարձր իրացվելիություն ունեցող ակտիվներ՝ գործառնական պարտավորությունները ժամանակին մարելու նպատակով:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված է Խմբի ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների գծով պայմանագրային մնացյալ մարման ժամկետները: Աղյուսակը պատրաստված է ֆինանսական պարտավորությունների չգեղջված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ հաշվի առնելով ամենավաղ ամսաթիվը, երբ Խումբը ստիպված կլինի մարել այդ պարտավորությունները: Աղյուսակը ներառում է տոկոսների և մայր գումարի գծով դրամական միջոցների հոսքերը:

2021թ.	Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	Պարտավորություններ վարձալույթի գծով	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	Անտոկոս	15%	
Մինչև 6 ամիս	4,911,395	1,203,500	6,114,895
6 ամսից մինչև 1 տարի	-	970,790	970,790
1-5 տարի	-	4,625,839	4,625,839
Ավելի քան 5 տարի	-	2,471,127	2,471,127
	<u>4,911,395</u>	<u>9,271,256</u>	<u>14,182,651</u>

2020թ.	Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	Պարտավորություններ վարձալույթի գծով	Ընդամենը
Միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույք	Անտոկոս	15%	
Մինչև 6 ամիս	6,880,062	1,143,936	8,023,998
6 ամսից մինչև 1 տարի	-	970,790	970,790
1-5 տարի	-	5,056,040	5,056,040
Ավելի քան 5 տարի	-	3,382,939	3,382,939
	<u>6,880,062</u>	<u>10,553,705</u>	<u>17,433,767</u>

Խումբն իրացվելիության ռիսկի գնահատման և կառավարման ժամանակ հաշվի է առնում ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող դրամային հոսքերը, մասնավորապես՝ դրամական միջոցները, ժամկետային ավանդները և առևտրային դեբիտորական պարտքերը: Խմբի դրամական միջոցները, ժամկետային ավանդները և առևտրային դեբիտորական պարտքերն էականորեն գերազանցում են անհրաժեշտ դրամական արտահոսքերը:

28 Ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող պարտավորությունների համադրում

Խմբի՝ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող պարտավորություններում փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար դրամ	Շահաբաժիններ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ընդամենը
2020թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	6,939,378	6,939,378
<i>Դրամային հոսքերից</i>			
Մարումներ	(10,500,000)	(2,331,844)	(12,831,844)
Վճարված տոկոսներ	-	(865,320)	(865,320)
<i>Ոչ դրամային հոսքերից</i>			
Հաշվեգրված շահաբաժիններ	10,500,000	-	10,500,000
Տոկոսի հաշվեգրում	-	865,320	865,320
Ավելացում	-	2,653,628	2,653,628
Դադարեցման և փոփոխությունների հետևանքով դուրսգրում	-	(885,550)	(885,550)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	-	24,327	24,327
2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	6,399,938	6,399,938
<i>Դրամային հոսքերից</i>			
Մարումներ	(10,000,000)	(2,327,082)	(12,327,082)
Վճարված տոկոսներ	-	(844,599)	(844,599)
<i>Ոչ դրամային հոսքերից</i>			
Հաշվեգրված շահաբաժիններ	10,000,000	-	10,000,000
Տոկոսի հաշվեգրում	-	844,599	844,599
Ավելացում	-	2,167,369	2,167,369
Դադարեցման և փոփոխությունների հետևանքով դուրսգրում	-	(349,600)	(349,600)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	-	(15,229)	(15,229)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	5,875,397	5,875,397

29 Իրական արժեքի չափում

Խումբը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ակտիվները և պարտավորությունները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են նմանատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),
- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ

պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),

- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով, որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

29.1 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի չափում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ, որոնց համար բացահայտված է իրական արժեքը

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Իրական արժեքը որոշվում է՝ համապատասխան դրամական հոսքերը զեղչելով նմանատիպ գործիքների համար կիրառվող շուկայական տոկոսադրույքով: Այս դեպքում ամենազգալի փոփոխականը զեղչման տոկոսադրույքն է: Վերը նշված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները դասակարգվում են իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակում:

30 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Խումբն իր կապիտալը կառավարում է այնպես, որպեսզի ապահովի իր անընդհատ գործելու հնարավորությունը և բաժնետերերին բավարար եկամուտ մատակարարի:

Խմբի կապիտալը կազմված է սեփական կապիտալից բաշխված մայր ընկերության բաժնետերերի միջև, որը ներառում է թողարկված կապիտալը, պահուստներն ու կուտակված շահույթը:

Ղեկավարությունը գնահատում է Խմբի կապիտալի պահանջները, որպեսզի ապահովի ընդհանուր ֆինանսավորման էֆեկտիվ կառուցվածք՝ խուսափելով չափազանց մեծ լծակավորումից (լեվերիջ): Խումբը կառավարում է կապիտալի կառուցվածքը և դրանում ճշգրտումներ է կատարում՝ ելնելով տնտեսական պայմանների փոփոխություններից և համապատասխան ակտիվների հետ կապված ռիսկի բնույթից: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ ճշգրտելու նպատակով Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժնի գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին, թողարկել նոր բաժնետոմսեր:

Խմբի ֆինանսական լծակը հավասար է գրոյի, քանի որ Խմբի կապիտալը կազմված է միայն սեփական կապիտալից (2020թ.՝ գրո):

31 Պարտավորվածություններ

31.1 Կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորվածություններ

Խումբը պայմանագրեր է կնքել 7,293,849 հազար դրամի հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ ձեռք բերելու նպատակով (2020թ.՝ 3,330,815 հազար դրամ):

32 Պայմանականություններ

32.1 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրությունը հաճախակի ենթարկվում է փոփոխությունների, ինչը որոշ դեպքերում մեկնաբանությունների կարիք է առաջացնում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

32.2 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Խումբը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ Խումբը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի: Այնուամենայնիվ, Հայաստանում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է, և դրա հավանական փոփոխություններն ու օրենսդրության մեկնաբանություններն ապագայում կարող են էական պարտավորություններ առաջացնել:

32.3 Համապատասխանության անկախ մշտադիտարկում

2019թ. մարտին Մայր ընկերությունը՝ «Մոբայլ Թելեսիսթեմս» ՀԲԸ-ն («ՄՏՍ» ՀԲԸ) համաձայնագիր է ստորագրել ԱՄՆ-ի արժեթղթերի և բորսայի հանձնաժողովի և ԱՄՆ-ի արդարադատության նախարարության հետ՝ կապված Ուզբեկստանում «ՄՏՍ» ՀԲԸ-ի նախկին դուստր ընկերության նախկինում բացահայտված հետաքննության հետ: Համաձայնագրի պայմանների համաձայն՝ 2019թ. սեպտեմբերին նշանակվել է համապատասխանության անկախ մշտադիտարկող, որը, ի թիվս այլ բաների, պետք է վերանայի, փորձարկի և բարելավի «ՄՏՍ» խմբի ընկերությունների հակակոռուպցիոն կանոնակարգը, քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը:

Համապատասխանության անկախ մշտադիտարկումը վերհանել է Ընկերության որոշ գործարքներ, որոնք զեկուցվել են Միացյալ Նահանգների արդարադատության նախարարությանը և Միացյալ Նահանգների արժեթղթերի և բորսայի հանձնաժողովին: Միացյալ Նահանգների արդարադատության նախարարությունը և Միացյալ Նահանգների արժեթղթերի և բորսայի հանձնաժողովը լրացուցիչ տեղեկություններ են պահանջել այս գործարքների վերաբերյալ, և «ՄՏՍ» ՀԲԸ-ն իր սեփական ստուգումն է նախաձեռնել: Ներկայում հնարավոր չէ որոշել ստուգման ավարտի ժամկետները և արդյունքը: Այնուամենայնիվ, ղեկավարության կարծիքով վերը նշվածը էական ազդեցություն չի ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

33 Կապակցված կողմեր

Խմբի կապակցված կողմերը ներառում են մայր ընկերությունը, ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերությունները, հիմնական ղեկավար անձնակազմը և այլն, ինչպես նկարագրված է ստորև:

33.1 Վերահսկողություն

Խումբը վերահսկվում է «Արամայո Ինվեսթմենթս Լիմիթեդ»-ի կողմից, որին պատկանում է Ընկերության բաժնետոմսերի 100%-ը: Խմբի գլխավոր մայր ընկերությունն է «Միստենա» բաժնետիրական ֆինանսական կորպորացիան, որը գրանցված է Ռուսաստանում և գտնվում է ք. Մոսկվա 125 009, փ. Սոխովայա 13 հասցեում:

33.2 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Խմբի և իր կապակցված կողմերի միջև իրականացվել են հետևյալ գործարքները, և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդները հետևյալն են:

Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործարքներ		
<i>Մայր ընկերություն</i>		
Ապրանքների վաճառք և ծառայությունների մատուցում	3,516,317	7,432,506
Ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում	2,279,852	3,748,990
Տոկոսային եկամտի հաշվեգրում	702,419	686,978
<i>Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ</i>		
Ապրանքների վաճառք և ծառայությունների մատուցում	158,093	356,698
Ապրանքների և ծառայությունների ձեռքբերում	421,624	736,659
<i>Կառավարչական ընկերություն</i>		
Ծառայությունների ձեռքբերում	56,618	123,787
<i>Հիմնական դեկավար անձնակազմ</i>		
Աշխատավարձ և հատուցումներ աշխատակիցներին	2,079,772	1,935,194
Հազար դրամ	2021թ. դեկտեմբերի 31-ի	2020թ. դեկտեմբերի 31-ի
Մնացորդներ	դրությամբ	դրությամբ
<i>Մայր ընկերություն</i>		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,337,894	1,478,500
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	551,807	1,791,443
Տրամադրված փոխառություններ	18,485,390	19,388,089

<i>Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող ընկերություններ</i>		
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	7,038	2,058
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	32,931	90,467
<i>Կառավարչական ընկերություն</i>		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	8,102	8,655
<i>Հիմնական ղեկավար անձնակազմ</i>		
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,242,783	1,062,128